

Kinderen hebben recht op theater

Op zoek naar het "tweede genre"

Het kindertheater kampt met heel wat problemen. Marianne Van Kerkhoven biedt hier geen panorama van het artistieke werk van het huidige kindertheater, maar een eerste introductie in "waar het schoentje knelt".

Luc Frans en Ineke Nijssen in "Adriaan Mole" – Foto Speeltheater

In zijn in 1980 verschenen boek *Het geminachte kind* schreef de Nederlandse auteur Guus Kuijer, die grote bekendheid verwierf met zijn kinderboeken, een passage over literatuur voor kinderen: "Schrijvers zijn ruwweg in twee groepen te verdelen. De ene groep schrijvers schrijft over wat zij weten, de andere groep over wat zij niet weten. De eerste groep doet verslag over door hem of door anderen ontgonnen terrein, de tweede groep tast onbekend terrein af. De eerste groep levert bij voorbeeld informatief werk, de andere groep bij voorbeeld gedichten. Een ex-

treem voor de ene groep vormt de triviaal-literatuur: er wordt geen stap buiten de bekende paden gedaan; een extreem voor de andere groep is het nauwelijks te begrijpen experiment. Ik zie geen enkele reden om het een of het ander te veroordelen. Volwassenen kunnen kiezen uit beide genres, omdat voor hen beide genres bestáán. Kinderen daarentegen kunnen niet kiezen, omdat, behoudens enkele uitzonderingen, voor hen het tweede genre niet bestaat."

In de loop der tijden heeft de wereldliteratuur enkele pareltjes voort-

gebracht, die zich – óók – naar kinderen richten en die zelfs aan de mythologie aller tijden een aantal basisfiguren hebben toegevoegd; denken we maar aan Peter Pan, Alice in Wonderland, de verhalen van Winnie the Pooh, Niels Holgerson, De Kleine Prins, De Kleine Johannes... Auteurs als Paul Eluard, Erich Kästner, Eugène Ionesco, Roald Dahl en dichter bij ons Hans Andreus, Annie M.G. Schmidt en Guus Kuijer zelf schreven schitterende kinderboeken op een hoog artistiek en professioneel niveau. Ook in eigen land tilt de kinderliteratuur zich meer en meer op uit haar vroegere artistieke verdrukking. Maar toch blijft Guus Kuijers uitspraak wáár, des te meer wanneer we ze van de literatuur naar het theater overbrengen.

Kloof

Men kan stellen dat het Vlaamse kinder- en jeugdtheater al een hele tijd op zoek is naar dit "tweede genre" en dat er vandaag in hun rangen een intense inspanning geleverd wordt om, tegen alle obstakels in, volwaardige artistieke produkten af te leveren. In deze strijd staan zij echter alleen, zonder hulp ook vanwege het volwassenentheater, van waaruit een stuk traditie en ervaring doorgegeven zou kunnen worden. De meest levende delen van het kinder- en jeugdtheater zijn erg jong en lijken wel afgesloten van hun theatrale voorgeschiedenis. Welke band is er b.v. tussen het "jonge" Stekelbees en het "oude" K.J.T.? Of tussen de nieuwe generatie van poppenspelers als Mieke Krik of Joris Jozef en de traditie van poppentheaters als Van Campen of Toone? Weinig of geen, zoals ook een echte verbinding tussen het Vlaamse jeugdtheater en het Vlaamse theater voor volwassenen – en in het bijzonder de meest vooruitgeschoven elementen hiervan ver te zoeken is. De kloof die er tussen gaapt, verhindert dan ook dat wederzijdse impulsen hun gang gaan en dat er een vruchtbare kruisbestuiving tot stand komt.

De kloof tussen het volwassenen- en kindertheater weerspiegelt uiteraard de maatschappelijke kloof tussen de grote en de kleine mensen. Het bestaan ervan wordt in hoge mate bestendigd door een algemeen verspreide mentaliteit waarin het kind niet au sérieux wordt genomen, waarin het maatschappelijk eigenlijk van geen tel is. Het kind wordt in de maatschappij, zoals Kuijer zegt, meestal beschouwd als "onpersoon": als iets dat op dit moment nog niets is, maar het eventueel "later" (dat magische woord!) wel kan worden.